הִלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם סִימָן קכח

ק שם ל"ח הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיּוֹת שם פֶּרֶק י"ד (אות ג). ר רא"ש (מגילה פ"ג סי' כא) עַל פִּי הַפְּרָקְלִיט (במדב"ר יא ב). ש בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ושליח ציבור) בְּשֵׁם רַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (ברכות פ"ה מ"ד, ע"ש). ת סוֹטָה ל"ח (ע"א).

פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם, (יח) [יח] (מא) **מְבָרְכִין** 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ (יט) **בִּקְדֻשָּׁתוֹ** שֶׁל אַהֲרֹן **וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל** (כ) **בְּאַהֲבָה':** **יב** (מב) ק**מַגְבִּיהִים יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד כְּתְפוֹתֵיהֶם, וּמַגְבִּיהִים** (מג) **יַד יְמָנִית קָצָת לְמַעְלָה** (כא) [כא] **מֵהַשְּׂמְאִלִּית. וּפוֹשְׁטִים יְדֵיהֶם** (מד) ר**וְחוֹלְקִים אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם** (מה) **וּמְכַוְּנִים לַעֲשׂוֹת חֲמִשָּׁה אֲוִירִים, בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת לִשְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת אֲוִיר אֶחָד, וּבֵין אֶצְבַּע לְגוּדָל, וּבֵין גּוּדָל לְגוּדָל.** (מו) **וּפוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא תּוֹךְ כַּפֵּיהֶם כְּנֶגֶד הָאָרֶץ וַאֲחוֹרֵי יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד הַשָּׁמַיִם:** **יג** (מז) שׁ**מַתְחִילִין הַכֹּהֲנִים** (מח) **לוֹמַר** (כג) **'יְבָרֶכְךָ'.** הָגָה: **וְיֵשׁ** אוֹמְרִים שֶׁגַּם מִלַּת **יְבָרֶכְךָ יִקְרָא אוֹתוֹ שְׁלִיחַ צִבּוּר** (כג) **תְּחִלָּה** (טור ור"ן פרק הקורא (מגילה טו: ד"ה אין) והגהות מיימוני (מפלה פי"ד מהי ז)) **(וְכֵן נוֹהֲגִים בְּכָל מְדִינוֹת אֵלּוּ).** (מט) * **וְאַחַר כָּךְ מַקְרִא אוֹתָם שְׁלִיחַ צִבּוּר מִלָּה בְּמִלָּה, וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו עַל כָּל מִלָּה עַד שֶׁיְּסַיְּמוּ פָּסוּק רִאשׁוֹן, וְאָז עוֹנִים הַצִּבּוּר אָמֵן, וְכֵן אַחַר פָּסוּק שֵׁנִי, וְכֵן אַחַר פָּסוּק שְׁלִישִׁי:** **יד** (נ) ת**אֵין מְבָרְכִין** (כד) **אֶלָּא בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ,** (כה) [כה] (נא) **וּבַעֲמִידָה,**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יא [יח] **מְבָרְכִין.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וּבְבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"ט) כָּתַב בְּשֵׁם מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אַרְיֵה יְהוּדָה מִמּוֹדֶינָא בְּתְשׁוּבַת כְּתַב יָד, שֶׁנָּהֲגוּ לוֹמַר כְּלַפֵּי הֵיכָל אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, וְהוֹסִיפוּ פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים וְצִוָּנוּ, עַיִן שָׁם: **יב** [כא] **מֵהַשְּׂמְאִלִּית.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן בְּשוּ"ת בִּיכּוּרֵי יְהוּדָה (מהדו"ק או"ח) סִימָן ה' בְּכֹהֲנֵי שֶׁיָּדָיו מְרֻתָּתוֹת וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגְבִּיהַּ יָדָיו לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, שֶׁאֲפִלּוּ דַּיְּעֵבַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר מֵעִכּוּב נְשִׂיאַת כַּפַּיִם. וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ עִכּוּב סְמוּכִים שֶׁיִּהְיוּ קְשׁוּרִים בְּסוֹבֵב שִׁבְרָאשׁוֹ וְיָכְנִיס בָּהֶם יָדָיו שֶׁיִּהְיוּ נְשׂוּאוֹת לְמַעְלָה, אֲפִלּוּ בִּמָּקוֹם שֶׁמְּנַהֵג שֶׁלָּהֶם שֶׁיִּשְׁלְשׁוּ טַלִּיתוֹתֵיהֶם שֶׁאֵין חֵשֶׁשׁ שֶׁיִּסְתַּפְּקוּ בּוֹ כְּמַאֲרִי לְקַמָּן (סעיפים כג, לא), לֹא מִהֲנֵי נְשִׂיאַת כַּפַּיִם עַל יְדֵי סְמִיכָה כְּמוֹ עֲמִידָה עַל יְדֵי סְמִיכָה. וְעוֹד דְּיִלְפִינַן מִן 'וְיִשָּׂא אַהֲרֹן כו' (ויקרא ט כב), מַשְׁמַע הוּא נוֹשֵׂא יָדָיו, וּבְזֶה נוֹשְׂאִים הַסְּמוּכִים שֶׁבָּרֹאשׁוֹ, עַיִן שָׁם: **יד** [כה] **וּבַעֲמִידָה.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכֵן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קפ"ו וְהַנּוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו"ק או"ח) סִימָן ה' הַשִּׂיגוּ בָּזֶה עַל הַשָּׁבוּת יַעֲקֹב. וְעַיִן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה שָׁם דַּאֲפִלּוּ עֲמִידָה עַל יְדֵי סְמִיכָה לֹא מְהַנֵּי, עַיִן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

יא (יח) **מְבָרְכִין.** מַשְׁמַע שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְחִיל בַּבְּרָכָה וּפָנָיו כְּלַפֵּי הַהֵיכָל, וְגוֹמֵר הַבְּרָכָה כְּלַפֵּי הָעָם. פְּרִי חָדָשׁ. אֲבָל הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה דִּין י"ב כָּתַב וְקֹדֶם שֶׁיַּזְכִּיר פָּנָיו לִבְרָכָה וּמַתְחִיל לְבָרְכָם. עַד כָּאן. וּבְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ח, הגב"י סק"י) נִתְקַשָּׁה הַרְבֵּה בִּסְתִירַת הָרַמְבַּ"ם עַיִן שָׁם, וְנוֹהֲגִין כִּדְבָרֵי הַמְחַבֵּר. פְּרִי חָדָשׁ: (יט) **בִּקְדֻשָּׁתוֹ.** וְכֻלָּם מְבָרְכִין, וְאֵין אֶחָד מְבָרֵךְ וְהָאֲחֵרִים יַעֲנוּ אָמֵן, מִפְּנֵי הַשִּׁרּוּף. מַבִּ"ט חֵלֶק א' סִימָן (ק"ב) [ק"פ]: (כ) **בְּאַהֲבָה.** הַטַּעַם שֶׁאוֹמְרִים בְּאַהֲבָה, מְשׁוּם דְּאִיתָא בַּזֹּהַר (ח"ג דף קמז:) כָּל כֹּהֵן דְּלֹא רָחֵים לְעַמָּא אוֹ עַמָּא לֹא רָחֲמִין לֵיהּ לֹא יִשָּׂא כַּפָּיו. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) וְעַיִן בְּאֵר שֶׁבַע פֶּרֶק אֵלּוּ נֶאֱמָרִין (סוטה לט. ד"ה לברך): **יב** (כא) **מֵהַשְּׂמְאִלִּית.** מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁיְּסַיֵּים אֶצְבְּעוֹת הַיְמִין עַל אֶצְבְּעוֹת הַשְּׂמֹאל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁבֹּר הַחֻלִּין, דְּכַעַי חֲמִשָּׁה כְּזַיִן. עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח) וּבְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"י): **יג** (כב) **יְבָרֶכְךָ.** וּבְכֹהֵן אֶחָד שֶׁאֵין קוֹרִין לוֹ, כְּלֵי עַלְמָא (הגב"י סק"י):

מוֹדִים דְּמַקְרִינַן לֵיהּ יְבָרֶכְךָ. (רמ"ע) [מַהֲרַ"ם מִינְץ] סִימָן י"ב: (כג) **תְּחִלָּה.** עַיִן פְּרִי חָדָשׁ. יֵשׁ לְמִחוֹת בְּיַד הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַמַּקְרֵא עַל פֶּה, אֶלָּא צָרִיךְ לְהַקְרוֹת מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר. פְּרִי חָדָשׁ: **יד** (כד) **אֶלָּא בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.** אֲפִלּוּ בִּדַּיְעֵבַד לֹא יָצָא. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) וְכֵן כָּתַב פְּרִי חָדָשׁ עַיִן שָׁם. עַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה"ט) וּבְכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם) וּבִכְפָרִי חָדָשׁ וּבְעֹלַת תָּמִיד (סק"ל): (כה) **וּבַעֲמִידָה.** וְהַצִּבּוּר רַשָּׁאִים לֵישֵׁב רַק שֶׁיִּהְיוּ פָּנֵיהֶם נֶגֶד הַכֹּהֲנִים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב). כֹּהֵן זָקֵן וּשְׁבָע יָמִים וּמִכֹּחַ חֻלְשַׁת זִקְנָתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד כְּשִׁנּוּשָׁא כַּפָּיו, אִם יָכוֹל לְסָמְכוֹ מַה טּוֹב, וְאִם לָאו יִשָּׂא כַּפָּיו מְיֻשָּׁב, דְּאֵין לְבַטְּלוֹ מִנְּשִׂיאַת כַּפַּיִם דְּעוֹבֵר בְּשֹׁלֹשׁ עֲשֵׂה. שִׁבּוּשׁ יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן א' עַיִן שָׁם. וְהַיַּד אַהֲרֹן (שם) חוֹלֵק עָלָיו, דְּמֵעִמּוּד הָיוּ לְעַפּוֹרָא וּמוּטָב שֶׁיַּעֲבֹר שֹׁלֹשׁ עֲשֵׂה. שִׁבּוּשׁ יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן א' עַיִן שָׁם. וְכֵן דַּעַת הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט):

בַּאוּר הֲלָכָה

יג * **וְאַחַר כָּךְ מַקְרִא אוֹתָם שְׁלִיחַ צִבּוּר וְכוּ'.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מט) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַפְּרִי חָדָשׁ שֶׁהֵבִיא רְאָיָה מִלְּקַמָּן סָעִיף כ"ה דְּהַקְרִיאָה אֵינוֹ מְעַכֵּב, אַף שֶׁבָּאֶמְצַע אֵין רְאָיָה מִשָּׁם כְּמוֹ שֶׁדָּחָה אוֹתָהּ בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ז) דְּהָתָם אֵירֵי שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הוּא הַמַּקְרֵא, וְהָא דְּקָאָמַר גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ס כב) לְהַדּוּכָן הַיְנוּ לְבַד מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וְכֵן פָּרַשׁ גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ס כב) שָׁם. וְהַפְּרִי חָדָשׁ אָזַיל לְשִׁיטָתֵיהּ דְּסָבִירָא לֵיהּ בְּסָעִיף כ' דְּלֹא כְּהַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיּוֹת (תפילה פט"ו אות ח), אֶלָּא דְּאִם הוּא מַכָּטָה לַחֲזוֹר לְתְפִלָּתוֹ אַף בְּיֵשׁ כֹּהֲנִים אֲחֵרִים מַתְּאִים לְשָׁא כַּפָּיו, וְהָא דְּקָאָמַר כֻּלָּם אֵירֵי בְּמַכָּטָה, וּמִגַּוֵּה קָדַיִק אֶת דִּינוֹ דְּהַקְרִיאָה אֵינוֹ מְעַכֵּב, אֲבָל לְפִי מַאי דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסָעִיף כ' עַל כָּרְחָךְ דְּכֻלָּם לְאוֹ הַיְמָנִית: **(מג) יַד יְמָנִית קָצָת.** מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְזָהֵר (מד) שֶׁיְּנִיחַ גּוּדַל הַיָּמִין עַל גּוּדַל הַשְּׂמֹאל שֶׁלֹּא יִתְפָּרְדוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׁבֵר הַחֻלִּין, דְּבָעִינַן חֲמִשָּׁה כְּזַיִן, וְאִם יִתְפָּרְדוּ, אֵין הָרֶוַח שָׁבִין הַיְמִין לִשְׂמֹאל נָחְשָׁב כְּלֹל לַאֲוִיר. א]וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁבִּין מִלָּה לְמִלָּה וְכָל שֶׁכֵּן בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה, רַשַּׁאי לְקָרֵב אָז הַגּוּדָלִים עִם הָאֶצְבָּעוֹת מְשׁוּם עַיְּפוּת: (מד) **וְחוֹלְקִים אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם.** דְּאִיתָא בְּתַנְחוּמָא פָּרָשַׁת נָשֹׂא (סי' ח), מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת (שיה"ש ב ט) מִבֵּין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים, מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים' (שם) בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹשְׁטִים כַּפֵּיהֶם: **(מה) וּמְכַוְּנִים לַעֲשׂוֹת חֲמִשָּׁה וְכוּ'.** רָמֵז לָזֶה מִמַּה דִּכְתִיב 'הַחֲרַכִּים', ה' חֲרַכִּים: (מו) **וּפוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם כְּדֵי וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (מה) לֹא כְּמוֹ שֶׁנּוֹשֵׂא אֶחָד יָדָיו בִּתְפִלָּה שֶׁהוּא נוֹשֵׂא יָדָיו כְּלַפֵּי שָׁמַיִם:

יג (מז) **מַתְחִילִין הַכֹּהֲנִים וְכוּ'.** וּבְכֹהֵן אֶחָד שֶׁאֵין קוֹרִין לוֹ, (מו) כְּלֵי עַלְמָא מוֹדִים דְּמַקְרִינַן לֵיהּ 'יְבָרֶכְךָ': **(מח) לוֹמַר יְבָרֶכְךָ.** סְבִירָא לֵיהּ דְּמָה דְּקָאָמַר לָן שֶׁצָּרִיךְ לְהַקְרוֹת אוֹתָם מִלָּה בְּמִלָּה, הוּא לְבַד מִתֵּבָה רִאשׁוֹנָה, דְּבֵהּ לֵיכָּא לְמִטְעֵי: **(מט) וְאַחַר כָּךְ מַקְרִא אוֹתָם.** מִדִּכְתִיב (במדבר ו כג) 'אָמוֹר לָהֶם', (מו) וְדָרְשִׁינַן מִלְּמַד שֶׁהַחַזָּן אוֹמֵר לָהֶם אִמְרוּ. וּמִכָּל מָקוֹם הוּא רַק לְמִצְוָה לְכַתְּחִלָּה וְאֵינוֹ מְעַכֵּב, וְרָאָיָה לָזֶה מִלְּקַמָּן סָעִיף כ"ה בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁכָּלָה כֹּהֲנִים, עַיִן שָׁם [פְּרִי חָדָשׁ]. וְכָתַב עוֹד דְּהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר צָרִיךְ לְהַקְרוֹת מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, לֹא בְּעַל פֶּה: **יד** (נ) **אֵין מְבָרְכִין וְכוּ'.** וְכָל זֶה הוּא (מח) מִן הַתּוֹרָה, דְּיִלְפִינַן מִקְּרֵאֵי, בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דִּכְתִיב (שם) 'כֹּה תְבָרֲכוּ', בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה. וּבַעֲמִידָה דִּכְתִיב (דברים י ח) 'לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ', מַה שֵּׁרוּת בַּעֲמִידָה דִּכְתִיב (שם יח ה) 'לַעֲמֹד לְשָׁרֵת', הֲכִי נַמִּי בָּרָכָה. וּבִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם דִּכְתִיב (ויקרא שם) 'וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם'. וּבְקוֹל רָם דִּכְתִיב (במדבר שם) 'אָמוֹר לָהֶם', כְּאָדָם הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ. עוֹד יָלְפִינַן בְּגָמָרָא (סוטה לח.) דְּצָרִיךְ לִהְיוֹת פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים. וְכָתְבוּ רֹב הַפּוֹסְקִים וְכִמְעַט כֻּלָּם ב[דְּהָנֵי כֻּלְּהוּ לְעִכּוּבָא הוּא, וַאֲפִלּוּ בְּדַיְּעֵבַד לֹא יָצְאוּ בְּאֹפֶן אַחֵר. וּבְכָל אֵלּוּ טוֹב שֶׁיֵּצֵא לְחוּץ קְדֵם רְצֵה כְּשֶׁאֵין יָכוֹל לְבָרֵךְ כְּדֵינוֹ [אַחֲרוֹנִים]: **(נא) וּבַעֲמִידָה.** הַיְנוּ שֶׁיִּהְא הַכֹּהֲנִים בַּעֲמִידָה, אֲבָל הַצִּבּוּר רַשָּׁאִין לֵישֵׁב רַק שֶׁיִּהְיוּ פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב)]. וְהַמִּנְהָג שֶׁהַכֹּל עוֹמְדִין, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמַאֲירִי סוֹטָה פֶּרֶק ז' (מ. ד"ה כל שאין כהן) וּמִגְּלָה פֶּרֶק ג' (כד: ד"ה הרבה דברים), וְכֵן מַשְׁמַע בְּאֶשְׁכּוֹל הַלִּכוֹת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים דְּכָתַב שֶׁהַכֹּל צְרִיכִין לַעֲמֹד לִפְנֵיהֶם בְּאֵימָה וּבִכְלָבָד רֹאשׁ.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יב (מב) גְּמָרָא (סוטה לח.): **(מג) בֵּית יוֹסֵף** (ד"ה וכתב הגהות): **(מד) מָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק יט) בְּשֵׁם מָהֲרַי"ל (מנהגים): **(מה) בֵּית יוֹסֵף** (ד"ה וכתב בא"ח) בְּשֵׁם אַרְחוֹת חַיִּים: **יג (מו) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"כ) בְּשֵׁם ר"מ מִינְץ (סי' יב): **(מז) סִפְרֵי** (במדבר פיסקא לט). וְכָתַב הַשַּׁ"ז בְּסָעִיף קָטָן ג' שֶׁאִם לֹא בָּא הַכָּתוּב אֶלָּא לְתַרְגּוּמוֹ כַּד תֵּימְרוּן לְהוֹן, לֹא הָיָה רָאוּי לִכְתֹּב 'אָמוֹר לָהֶם' לִפְנֵי 'כֹּה תְבָרֲכוּ', שֶׁהֲרֵי אֵינָן מְצַוִּין לְבָרֵךְ אֶלָּא אִם כֵּן קָרְאוּ לָהֶם, אֶלָּא כָּתַב הַכָּתוּב שֶׁאַף אִם חָל עֲלֵיהֶם הַצִּוּוּי לְבָרֵךְ כְּגוֹן שֶׁקָּרְאוּ לָהֶם, מִצְוָה לוֹמַר לָהֶם כָּל הַבְּרָכָה מִלָּה בְּמִלָּה: **יד (מח) אֲחֵרוֹנִים:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"כ) כתב דבין תיבה לתיבה רשאים לקרב האגודלים זה בזה, וה"ה שאר אצבעות. **ב]** בשו"ע הרב (סי"ז) כתב שהחזרת פני הכהנים אל העם מעכבת. אולם במקום אחר (סכ"ג בסוגריים) כתב דפנים נגד פנים אינו מעכב בדיעבד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(נב) **וּבִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם,** (כו) (נג) **וּבְקוֹל רָם:** **טו** א[וְאַחַר כָּךְ מַתְחִיל שְׁלִיחַ צִבּוּר שִׂים שָׁלוֹם, וְאָז כֹּהֲנִים מַחֲזִירִים פְּנֵיהֶם לַהֵיכָל, (נד) וְאוֹמְרִים, (כז) **רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, עֲשֵׂה אַתָּה (נה) מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ, הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל.** הַגָּה: וְיֵאָרִיכוּ בִּתְפִלָּה זוֹ עַד שֶׁיִּסַּיֵּם שְׁלִיחַ צִבּוּר שִׂים שָׁלוֹם (נו) וְשֶׁיַּעֲנוּ הַצִּבּוּר אָמֵן עַל (כח) שְׁנֵיהֶם, וְאִם אֵינָם יְכוֹלִים לְהַאֲרִיךְ כָּל כָּךְ, (נו*) יֹאמְרוּ אַדִּיר בַּמָּרוֹם וְכוּ' כְּדִלְקַמָּן סִימָן ק"ל (ס"ל) (רש"י פרק אלו נאמרין (סוטה לט: ד"ה לעקוב) והגהות מיימוני (תפלה פי"ד הלכה ט)):

טז ב[אֵין הַכֹּהֲנִים רַשָּׁאִים לְהַחֲזִיר פְּנֵיהֶם עַד שֶׁיַּתְחִיל שְׁלִיחַ צִבּוּר שִׂים שָׁלוֹם, וְאֵינָם רַשָּׁאִים (נז) לָכֶף אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם עַד שֶׁיַּחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם, וְעוֹמְדִים שָׁם (נח) וְאֵינָם רַשָּׁאִים לַעֲקֹר מִשָּׁם עַד שֶׁיְּסַיֵּם שְׁלִיחַ צִבּוּר שִׂים שָׁלוֹם.** ג[וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְתִּין (נט) עַד שֶׁיְּסַיְּמוּ הַצִּבּוּר (ס) לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר בִּרְכַּת **שִׂים שָׁלוֹם,** (וְכֵן הַמִּנְהָג): **יז** ד[כְּשֶׁמַּחֲזִירִין פְּנֵיהֶם, (סא) בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף, **לֹא יַחֲזִירוּ אֶלָּא דָּרְךְ יָמִין.** הַגָּה: כְּשֶׁיּוֹרְדִין מִן הַדּוּכָן לֹא יִגְעוּ בְּמִנְעֲלֵיהֶם (ו) (סב) הַמְּטַנְּפִים, וְאִם נוֹגְעִים יִטְלוּ יְדֵיהֶם לַתְּפִלָּה שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ אַחַר כָּךְ (אגודה פרק (היה קורא) [הקורא עומד] (פי' לז)): **יח** ה[אֵין הַמַּקְרֶא שָׁקוֹרֵא כֹּהֲנִים רַשָּׁאִי לְקְרוֹת כֹּהֲנִים, עַד שֶׁיִּכְלֶה (סד) מִפִּי הַצִּבּוּר אָמֵן שֶׁעוֹנִים אַחַר בִּרְכַּת (ע) **מוֹדִים.** וְאֵין הַכֹּהֲנִים רַשָּׁאִים לְהַתְחִיל בִּרְכַּת אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, עַד שֶׁיִּכְלֶה דִּבּוּר קְרִיאַת כֹּהֲנִים מִפִּי הַקּוֹרֵא. ו[וְאַחַר שֶׁבֵּרְכוּ הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן אֵינָם רַשָּׁאִים לְהַתְחִיל יְבָרֶכְךָ, עַד שֶׁיִּכְלֶה (סה) מִפִּי כָּל הַצִּבּוּר

א שם (לט.). **ב** שם (ע"ב). **ג** כתבי הר"ר ישראל (תרומת הדשן ח"ב) סימן ק"ט. **ד** סוטה ט"ו (ע"ב) יומא י"ז (ע"ב). **ה** סוטה ל"ט (ע"ב). **ו** שם פרק לדעת הרמב"ם פרק י"ד מהלכות תפלה (ה"ח).

בְּאֵר הַיטֵב

(כו) **וּבְקוֹל רָם.** בְּמַעֲלָה שֶׁבְּקוֹלוֹת לֹא גָּדוֹל וְלֹא קָטָן אֶלָּא בֵּינוֹנִי. טוּר: **טו** (כז) **רִבּוֹן.** בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְיוֹם כִּפּוּר שֶׁמַּאֲרִיכִין בְּנִגּוּנֵי הַיּוֹם וְכוּ', לֹא יַתְחִילוּ לוֹמַר רִבּוֹן עַד לְבַסּוֹף, שֶׁיְּסַיְּמוּ עִם הַקָּהָל כְּאֶחָד. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כה): (כח) **שְׁנֵיהֶם.** עַיֵּן בְּתִשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רצ"ה שֶׁמְּיַשֵּׁב שָׁם לְמָה שֶׁיֵּשׁ נוֹהֲגִים לוֹמַר בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ כְּשֶׁהַכֹּהֲנִים וְהַמַּקְרֶא מַזְכִּירִים אֶת ה' בִּבְרַכַּת הַכֹּהֲנִים, עַיֵּן שָׁם. וְהַפְּרִי חָדָשׁ (ס"ק יג) כָּתַב בְּפִשְׁיטוּת דְּהַחַיָּב לוֹמַר בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ כְּשֶׁמְּזַכִּיר אֶת ה', אַף עַל גַּב דְּלֵיכָּא אֶלָּא הַזְכָּרַת ה' גְּרִידָא, וְהֵבִיא כֵּן רְאָיוֹת עַל זֶה, עַיֵּן שָׁם: **יז** (כט) **יְמִין.** פֵּרוּשׁ יְמִין שֶׁלּוֹ, שֶׁכְּשֶׁעוֹמְדִים תְּחִלָּה פְּנֵיהֶם לְמִזְרָח יִפְנוּ לְצַד דָּרוֹם, וְאַחַר כָּךְ לְמַעֲרָב וְנֶגֶד הַצִּבּוּר. וּבַחֲזִירָתָם יִפְנוּ לְצַד צָפוֹן, וְאַחַר כָּךְ לְמִזְרָח כְּלַפֵּי אֶרֶץ. דְּלֹא כְּיֵשׁ מְקֻרָּשִׁים אֹפְּכָא שֶׁמְּהַפְּכִין פָּנָיו לְצַד שְׁמֹאלוֹ וְנִמְצָא מְהַפֵּךְ עַצְמוֹ בִּימִינוֹ. בַּ"ח (ס"ק), טַ"ז (ס"ק יא), מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כה), פְּרִי חָדָשׁ, וְהָרְדַּ"ז חֵלֶק א' סִימָן ו' (סי' א' פט). וְעַיֵּן בְּאֹר שֵׂעָר סִימָן ק"ו. כְּשֶׁיּוֹרְדִין מִן הַדּוּכָן יַחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם קְצָת לְהֵיכָל, כְּתַלְמִיד הַנִּפְטָר מֵרַבּוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (ל) **הַמְּטַנְּפִים.** וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהֵם נְקִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ד' סָעִיף י"ח. וְדַוְקָא בְּמִנְעָלִים שֶׁצְּרִיכִים קְשִׁירָה שֶׁנָּגַע בָּהֶם, אֲבָל בְּמִנְעָלִים שֶׁאֵין צְרִיךְ לִגַּע בָּהֶם, אֵין צְרִיךְ נְטִילָה. שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ט): **יח** (לא) **מוֹדִים.** לֹא כָּתַב כָּאן מִפִּי כָּל הַצִּבּוּר, לְהוֹרוֹת דְּהַמַּקְרֶא רַשַּׁאי לְהַתְחִיל אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נָגַע הַצִּבּוּר. וּבַחֲזִירָתָם יִפְנוּ לְצַד צָפוֹן, וְאַחַר כָּךְ לְמִזְרָח כְּלַפֵּי אֶרֶץ. דְּלֹא כְּיֵשׁ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכֹהֵן שֶׁהוּא חָלוּשׁ וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד אֶלָּא עַל יְדֵי סְמִיכָה, לֹא יִשָּׂא כַּפָּיו, דְּהוּא כְּיִשִּׂיבָה [אַחֲרוֹנִים]: **(נב) וּבִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם.** וּמִי שֶׁיָּדָיו מְרֻתָּתִין וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגְבִּיהַּ יָדָיו, אֵינוֹ נוֹשֵׂא כַּפָּיו, וַאֲפִלּוּ בִּדְיֵעָבַד מְעַכֵּב, וַאֲפִלּוּ אִם יַעֲשֶׂה סְמוּכִין שֶׁיִּהְיוּ קְשׁוּרִין בַּכּוֹבַע שֶׁבְּרֹאשׁוֹ וְיִכָּנֵס בָּהֶם יָדָיו שֶׁיִּהְיוּ נְשׂוּאוֹת לְמַעְלָה לֹא מְהַנֵּי, דְּהָוֵי עַל יְדֵי סְמִיכָה, וַאֲנַן בָּעֵינַן שֶׁיִּשָּׂאוּ יָדֵיהֶם מֵעַצְמָן [נוֹהֲגִין בֵּיהוּדָה (מהדו"ק או"ח סי' ה) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ל) וְהוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס"ק כא)]. אַךְ אִם אָפְשָׁר לוֹ לְהַגְבִּיהַּ לְשָׁעָה מוּעֶטֶת, יַגְבִּיהַּ בְּשָׁעַת אֲמִירָתוֹ יְבָרֶכְךָ, וְיָנִיחַ בְּשָׁעַת הַנַּגּוּן בֵּין תֵּבָה לְתֵבָה, וְיַחֲזֹר וְיַגְבִּיהַּ בְּשָׁעַת אֲמִירַת הַתֵּבָה, וְכֵן שֶׁכָּתַב בְּתִשׁוּבַת כְּתַב סוֹפֵר (או"ח) סִימָן י"ג, עַיֵּן שָׁם: **(נג) וּבְקוֹל רָם.** הַיְנוּ (מט) בְּקוֹל בֵּינוֹנִי, לְאַפּוקֵי בְּלַחַשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם לְפָעָמִים צָרִיךְ בְּקוֹל רָם מַמָּשׁ, כְּגוֹן שֶׁהַמִּתְפַּלְּלִים הֵם רַבִּים וּבְעֵינָן שֶׁיְּהֵא כָּל הַקָּהָל שׁוֹמְעַ, כִּדְאָמְרִינַן בְּסִפְרֵי (במדבר פיסקא לט) [פְּרִי חָדָשׁ]. וְהִנֵּה מִי שֶׁקּוֹלוֹ צָרוּד [שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר בְּקוֹל בֵּינוֹנִי כִּי אִם בְּלַחַשׁ], לְכְאוֹרָה פָּשׁוּט שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁא כַּפָּיו, וְטוֹב שֶׁיֵּצֵא קֹדֶם רְצַת שֶׁאֲמִירַת רִבּוֹן. **טו (נד) וְאוֹמְרִים רִבּוֹן.** וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם כִּפּוּר שֶׁמַּאֲרִיכִין בְּנִגּוּנֵי הַיּוֹם תְּאַמְצֵנוּ וְכוּ', (ו) לֹא יַתְחִילוּ לוֹמַר רִבּוֹן עַד לְבַסּוֹף, כְּדֵי שֶׁיְּסַיְּמוּ עִם הַקָּהָל כְּאֶחָד: **(נה) מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ.** שֶׁתַּסְפִּיק (נמ) עַל בְּרָכָתֵנוּ, וּכְדִכְתִיב (במדבר ו כז) וְאֲנִי אֲבָרְכֵם: **(נו) וְשֶׁיַּעֲנוּ הַצִּבּוּר אָמֵן.** וּמִסְתַּבְּרָא דְּגַם הַכֹּהֲנִים (נג) צְרִיכִין לַעֲנוֹת אָמֵן עַל בִּרְכַּת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר: **(נו*) יֹאמְרוּ אַדִּיר בַּמָּרוֹם.** וְיכַוְּנוּ לְסַיֵּם כְּאֶחָד עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר: **טז (נז) לָכֶף אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם.** פֵּרוּשׁ שֶׁיְּדֵיהֶם יִהְיוּ פְּרוּשׂוֹת עַד שֶׁיַּחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם: **(נח) וְאֵינָם רַשָּׁאִים לַעֲקֹר.** וְיִזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא יְדַבְּרוּ עַד שֶׁיַּרְדוּ מִדּוּכָנָן, אַף שֶׁכְּבָר הוֹרִידוּ כַּפֵּיהֶם [אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק לג) בְּשֵׁם מַשֶּׁה (סי' קפט)]: **(נט) עַד שֶׁיְּסַיְּמוּ הַצִּבּוּר.** הַיְנוּ רֹב הַצִּבּוּר [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"י)]: **(ס) לַעֲנוֹת אָמֵן.** דְּקֹדֶם אָמֵן עֲדַיִן לֹא נִסְתַּיֵּם הַבְּרָכָה. וְעָכְשָׁו שֶׁהַמִּנְהָג לוֹמַר לַכֹּהֲנִים בִּירִידָתָם מִן הַדּוּכָן יִישַׁר,

שַׁעַר הַציּוּן

(מט) טור: **טו** (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כד): (נמ) רַשַּׁ"י בְּסוֹטָה ל"ט (ע"ב, ד"ה מה שהבטחתנו): (נכ) כְּדִלְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סִימָן נ"א סָעִיף קָטָן ג'. וְאַף דְּאִפְשָׁר הָיָה לְדַחוֹת דְּזֶה מֵחֲזֵי כְּעוֹנָה אַחַר בִּרְכַּת עַצְמוֹ שֶׁבְּקָשָׁתוֹ גַּם כֵּן עַל עִנְיַן זֶה, מִכָּל מָקוֹם בְּלָאו הָכִי אֲמִירָתוֹ לְאוֹ בְּרָכָה גְּמוּרָה הִיא, שֶׁאֵין בָּהּ שֵׁם וּמַלְכוּת: (נד) רַשַּׁ"י בְּסוֹטָה ל"ט (ע"ב, ד"ה מה שהבטחתנו): (נה) דְּגַם בְּאֲשֶׁר אָזַלִינַן בָּתַר יְמִין דְּעִלְמָא. **יח (מד)** עֹלַת תָּמִיד (ס"ק לח): **(נט)** עֹלַת תָּמִיד (ס"ק לח): וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק לח), דְּלֹא כְּט"ז (ס"ק יב): **(ט)** מִשַּׁ"ז (ס"ק יג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (סכ"ז) הוסיף שאף אם אינם מטונפים צריכים ליטול ידיהם משום רוח רעה כמ"ש בסימן ד' [עיין לעיל במשנ"ב סימן ד' (ס"ק מא) שסובר שבחליצת מנעלים אין משום רוח רעה רק משום נקיות]. **ב]** בשו"ע הרב (סכ"ח) כתב שי"א שגם הקורא כהנים צריך להמתין גם על המיעוט, וטוב לחוש לדבריהם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah